

ARCHEOLOGIENOTA
RONSE GROTE MARKT
(prov. OOST-VLAANDEREN)

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Auteurs: Bert ACKE, Bart BARTHOLOMIEUX,
Matthias GALLOO

Monument Vandekerckhove nv
Oostrozebekestraat 54
8770 INGELMUNSTER

Afdeling Archeologie
Projectcode: 2016J43

➔ **Administratieve gegevens**

- ➔ Initiatiefnemer: zie privacyfiche
- ➔ Erkende archeoloog: Bart Bartholomieux, OE/ERK/Archeoloog/2016/00127
- ➔ Erkende archeoloog rechtspersoon: Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat 54, 8770 Ingelmunster, OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
- ➔ Locatiegegevens: Ronse Grote Markt(zie plan in bijlage 2 en 3)
- ➔ Lambertcoördinaten: X: 95809,7, Y: 159832,22, X: 95854,5 Y: 159921,35
- ➔ Kadastergegevens: Ronse afdeling 3, sectie E, percelen nr. 647A, 649^E en 650H (zie plan in bijlage 3)

➔ **Aanleiding vooronderzoek**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

➔ **Resultaten vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

➔ **Gemotiveerd advies**

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig, alle relevante beschikbare bronnen zijn teruggevonden en zijn geraadpleegd. Op basis van het verslag van resultaten van het bureauonderzoek is duidelijk dat de aanwezigheid van een archeologische site zeer waarschijnlijk is. De precieze aard van deze site en de graad van bewaring is echter niet duidelijk. Zodoende is het niet mogelijk in het huidige stadium reeds de verder te nemen maatregelen vast te leggen. Daarom is voor het volledige projectgebied een verder vooronderzoek noodzakelijk. Uitzondering is de noordoostelijke hoek van het projectgebied waar reeds een kelder is aangelegd.

Gezien de historische ligging in het middeleeuwse centrum van de stad Ronse wordt een vervolgonderzoek in de vorm van proefsleuven/putten voorgesteld. Landschappelijk bodemonderzoek en verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek wordt niet geadviseerd. Voor een uitgebreide evaluatie van de verschillende onderzoeksmethoden wordt verwezen naar het verslag van resultaten (hoofdstuk 2.5.).

Hieronder worden de voorwaarden beschreven waaraan het proefsleuvenonderzoek moet voldoen. Het uitgestelde traject is noodzakelijk omdat het grootste deel van het projectgebied zodanig is bebouwd dat een terreinonderzoek enkel kan plaatsvinden na

afbraakwerken. Deze worden pas uitgevoerd na het verkrijgen van de stedenbouwkundige vergunning.

➔ Planafbakening

Het totale projectgebied heeft een oppervlakte van ongeveer 0,18ha en dient onderzocht te worden door middel van proefsleuven (zie figuur 1). Enkel de noordoostelijke hoek van het projectgebied dient niet geprospecteerd aangezien zich daar reeds een kelder bevindt.

Figuur 1: Gegeorefeerd plan met aanduiding van de betrokken percelen en de precieze plaats van het archeologisch vooronderzoek en de geplande werken, (zie bijlage 1) (bron: www.geopunt.be en centraal archeologische inventaris).

➔ Vraagstelling

Het doel van het onderzoek is om te achterhalen welke de precieze aard en graad van bewaring is van de te verwachten archeologische site en te bepalen welke maatregelen verder dienen te worden genomen voorafgaand aan de ontwikkeling van het projectgebied. Hieronder worden de specifieke (niet limitatieve) onderzoeksvragen weergegeven. De onderzoeksmethode is succesvol beëindigd wanneer haar vraagstellingen succesvol kunnen worden beantwoord.

○ **Proefsleuven/proefputten:**

- Zijn er archeologische sporen aanwezig?
- Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten?
- Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Kan worden uitgesloten dat er voor de periodes volgend op de prehistorie een archeologische site aanwezig is binnen het projectgebied?
- Is er een restant aanwezig van de stadsgracht, die mogelijk in het zuiden van het projectgebied wordt aangesneden, en hoe is de bewaring?
- Wat is de bewaringsgraad van de bebouwing die te zien is op de historische kaarten?

➔ **Plan van aanpak**

Teneinde de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden dient er gebruik gemaakt van de inplanting van een aantal proefsleuven/putten op het terrein. Deze kunnen pas aangelegd worden na de sloop van de huidige bebouwing. Bij de sloop van de vloerplaten en funderingen dient een archeoloog aanwezig om deze werken te begeleiden.

Op basis van de archeologische verwachtingen zijn verspreid over het 1770m grote terrein drie proefsleuven/putten ingepland die in totaal ca. 168m² groot zijn¹. Elk sleuf is minimum 2m breed en bevindt zich steeds minstens 1m van de perceelsgrens. Waar de perceelsgrens gevormd wordt door aanpalende bebouwing zal de sleuf op minstens 2m van de perceelsgrens worden aangelegd (zie figuur 1 en bijlage 16 verslag van resultaten bureauonderzoek).

De sleuven worden aangelegd tot op het eerste archeologische niveau. Daarnaast wordt elke sleuf voorzien van een kijkvenster van minstens 4x4m waarin lokaal verdiept wordt tot op de ongestoorde bodem. Zodoende heeft men lokaal zicht op de totale stratigrafie. Indien de ongestoorde bodem zich onder de verstoringsdiepte van de geplande werken bevindt, wordt er machinaal niet dieper uitgegraven dan 3,5m onder het huidige maaiveld. Vervolgens tracht men aan de hand van boringen het onderste niveau van het antropogene bodempakket te achterhalen.

¹ 120m² proefsleuf en 48m² kijkvenster (zie verder).

Men kan binnen het kijkvenster slechts verdiepen naar het volgende archeologische niveau indien het bovenliggende is geregistreerd. Indien er sprake is van dikke ophogings- of puinpakketten kan gebruik gemaakt worden van een minigraver. Indien men uit veiligheidsoverwegingen niet dieper kan uitgraven maar de ongestoorde moederbodem nog niet heeft bereikt, dan dient men deze na te gaan aan de hand van een boring. Na de uitgraving van de kijkvensters worden minstens twee profielen geregistreerd.

Zoals reeds aangegeven maakt de onderkelderde zone in de noordoostelijke hoek van het projectgebied geen deel uit van de prospectiefase. Indien echter uit het vooronderzoek blijkt dat er sporen bewaard zijn gebleven op een diepte dieper dan 2,7m, dan kan dit deel ook worden opgenomen bij een mogelijk vervolgonderzoek.

De kans is bestaande dat men tengevolge van de reële terreinsituatie na de afbraak van de huidige bebouwing dient af te wijken van het voorgestelde sleuvenplan. In dat geval wordt dit gemotiveerd tijdens het verslag van resultaten van het proefsleuvenonderzoek.

De eerste sleuf zal worden aangelegd in het noordelijk deel van het projectgebied, naar de kant van de Peperstraat op. Deze zal 2m breed zijn en 16m lang. Bedoeling is enerzijds de overgang te detecteren tussen de historische bebouwing (zoals zichtbaar op de 'Lande ende caertboek' van Ronse (1684) en de Ferrariskaart (1771-1778)) en het achtererf, en anderzijds na te gaan welke de stratigrafie is onder de gebouwfunderingen. Het kijkvenster in deze sleuf dient dus geplaatst binnen de bebouwde zone.

Een tweede sleuf zal in het oosten van het centrale deel van het projectgebied worden aangelegd. Deze zal eveneens 2m breed zijn en 16m lang en heeft als doel het gebouwblok zoals zichtbaar op de Ferrariskaart (1771-1778) en de Atlas der Buurtwegen (1841), aan te snijden.

In het zuiden van het terrein zal de derde sleuf worden aangelegd. Deze zal 2m breed zijn en 28m lang. Deze heeft tot doel het potentieel van het historische achtererf te onderzoeken en tevens na te gaan of er zich binnen het projectgebied resten bevinden van de vesten die zich aan de zuidzijde bevonden.

Zoals reeds aangegeven voorziet het sleuvenplan in 168m² aan te leggen proefsleuf/put. In totaal wordt op die manier 9% van het onderzoeksterrein opengelegd. Hoewel bij landelijke sites wordt gestreefd naar een 12% dekkingsgraad bij een vooronderzoek met

ingreep in de bodem is dit in deze situatie, een stedelijke context met complexe stratigrafie, niet haalbaar en wenselijk. Enerzijds zit men met een groter grondverzet en dus –stockage doordat men dieper dient uit te graven. Anderzijds zorgt een groter oppervlakte binnen een stedelijke context voor een dermate hoge vernieling van het archeologisch bodemarchief, dat de kennisvermeerdering bij een eventueel vervolgonderzoek in het gedrang zou komen. Het heeft ook weinig zin om bij een prospectie reeds veel lokale uitgravingen te voorzien aangezien deze door hun beperkte omvang steeds moeilijk te interpreteren zijn.

De grond wordt in samenspraak met de bouwheer apart gestockeerd naast de sleuf of direct afgevoerd. Indien nodig worden kwetsbare sporen afgedekt met waterdoorlatende doek.

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hierboven beschreven methodes dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het vooronderzoek moeten niet uitgevoerd worden indien de geplande bouwwerken, waarvoor deze archeologienota wordt opgesteld, niet zullen worden uitgevoerd. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden.

➔ **Gewenste competenties**

- Het is van belang dat gedurende het vooronderzoek met ingreep in de bodem, het veldwerk wordt uitgevoerd door een archeoloog met voldoende ervaring in het prospecteren en waarderen van middeleeuwse en postmiddeleeuwse sites .
- In het kader van het proefsleuvenonderzoek dient het team te bestaan uit minstens 2 archeologen waarbij minstens één van de uitvoerende archeologen ten minste 180 dagen ervaring heeft met opgravingen in stadscontexten, aangetoond via CV. Beide beschikken over minstens 20 werkdagen veldervaring wat betreft proefsleuvenonderzoek.
- Gedurende het veldwerk dient een aardkundige op afroep beschikbaar te zijn op het terrein. De aardkundige moet beschikken over aantoonbare ervaring met zandleembodems.

➔ **Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk**

Er zijn geen voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.

Bureaustudie Ronse Grote Markt - Bijlage 1 - sleuvenplan op GRB

2016J43

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

- Projectgebied
- Sleuven
- Gekende verstoring

Aangemaakt op: 8/12/2016